

BAHAETTİN ŞAKİR'E ATFEDİLEN SAHTE MEKTUPLAR VE TANER AKÇAM'IN KANDIRMACALARI

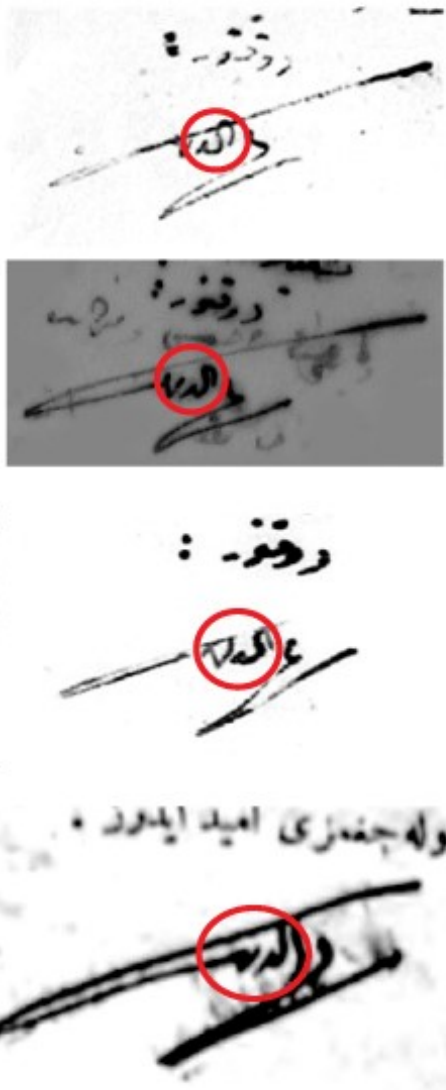

AVİM

21 Nisanda Agos Gazetesinde Bahaettin Şakirin Ermenilerin imhasına dair mektupları başlığıyla Taner Akçam tarafından bir makale yayınlandı. Makalede Akçam, Aram Andonyan tarafından yayınlanan ve Bahaettin Şakire atfedilen iki adet sahte mektubun gerçek olduğunu iddia etmekte ve bunu Andonyan mektuplarındaki imzanın Bahaettin Şakire ait yazı ve mektuplardaki gerçek imzalara benzemesiyle açıklamaktadır. Daha önce farklı AVİM çalışmalarında Akçamın Andonyan belgelerini doğrulamak için yayınladığı kitapta ne tür tahrifatlar yaptığı ve kendisinin eleştirdiği Şinasi Orel ve Süreyya Yucaya ait ifadeleri nasıl çarpıtarak bağlamı dışına çıkardığı ve bu sayede argümanlarını çarpıtarak kendini haklı göstermeye çalıştığı etraflı bir şekilde gösterilmiştir. [1]

Her zaman olduğu gibi bu defa da Akçamın iddia ve açıklamaları yanıltıcı ifadeler ve büyük eksikliklerle doludur ve imzalar hakkında ileri sürdüğü savlar ciddi çelişkiler içermektedir.

İlk olarak, sahte imzalar ile gerçek imza örnekleri arasında şeklen kabaca bir benzerlik bulunmasına karşın, imzalar etraflıca incelendiğinde gerçek imzalar ile Andonyan belgelerinde bulunan sahte imzalar arasında ciddi farklar bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Aşağıda sunulan tablonun sol sütunda Bahaettin Şakir Beye ait gerçek imzalardan örnekler verilmektedir. Tablonun sağ sütununda ise Andonyan belgelerinde yayınlanan ve Bahaettin Şakire atfedilen sahte mektuplardaki imzalar sunulmaktadır. İki imza grubu arasındaki farkları okuyucuların daha iyi görebilmesi için gerçek imza örneklerinin sahte örneklerde bulunmayan farklı kısımları kırmızı daire içine alınarak gösterilmiştir.

Gerçek ve Sahte İmzaların Karşılaştırılması

Gerçek İmzalar	Andonyan Belgelerindeki Sahte İmzalar
	

Tablodan da net bir şekilde görülebileceği üzere, gerçek ve sahte imzalar arasında ciddi farklar bulunmakta ve sahte imzaların gerçekleri taklit edilerek benzetilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu noktada Bahaettin Şakirin imzalarının neye dayanarak taklit edildiği hususunda okuyucuların zihninde bazı soru işaretleri belirebilir. Ancak hem İttihat ve Terakki Cemiyetinin önde gelen isimleri arasında olması ve hem de çeşitli Jön Türk yayın organlarına yazdığı açık mektuplardan Bahaettin Şakirin imzası zaten kamuoyu tarafından bilinmekteydi. Yani para kazanmak için sahte belge üreten biri çeşitli dönemin gazete ve dergilerine bakarak Bahaettin Şakirin imzasını taklit etme şansına sahipti. Nitekim aşağıda sunulan ve 1902-1910 yılları arasında basılan Şura-yı Ümmet gazetesine ait bir sayıda Bahaettin Şakir Bey'e ait bir imza oldukça net bir şekilde yayınlanmıştır.

صاحب امتیاز و مدیر

دوکتور: پیرا الیه منکر

محرر

دوکتور: جناب شهاب الدین

اختیار: غزوه معانی یاغله - عمران مدیر

نایب کورداپتور

تلفاتی آدرسی: استانبول، امت - پست قتلوس: ۱ نورو

شورای امت

مجلس ازمه و تحریر
نور غناییده میونان قلوبی انصانده

شرائط امتراك

مجلسی بام - آتی آینی بر چاریك لیواند

اختیار: منکر - غیر موافق و امضای و این
جرح اولتاز و مدح اولتاز اوراق اعدام اولتاز

شرائط اموزده: سوک صحیفه دوز

اربابه قریبه: سامی پنا زاده سزایی بك - مالبه نظری مایه بك - شورای دولت رئیس ملیسی کال پنا زاده معیر بك - طین سر بحرری حسین مایه بك - میبوت رضا نوری بك - صباح باش محرر لر تزل احمد راسم بك - سابق اعیان باش کاتبی اسماعیل مشتاق بك - میبوتان باش کاتبی قریه بك - بغداد میبوتی بلان زاده اسماعیل معنی بك - آکی غزوه سر بحرری محمود صارو بك - حرر صحفوت نزهی بك - مشاهیر اطباء عثمانیهدن دوکتور سیم عمر بك - کابیل دوکتور رفعت بك - دوکتور حسین هرنی بك - مجاهد و مرغانی حاجی - فخر بنگر - ترکیه شمرل صاحبی امین بك - دارالشفقه معلما لر تزل خواجه فطین اذدی - استانبول میبوتی امر سیم بك - آیدین میبوتی هیبره اقدی - بیبا میبوتی دوکتور عارف حضرت بك - ساز دیپلومات و محررین مقدره

قارئین گرامه

شورای امت - ملکنز شورادن محروم بولندی
زمانه لر مجاهدین حقوق امتک مشاوره فداکاری اولمشیدی
ملک و ملت استبداد الله از بدلیکی زمانه لرده ایضا
ایده کادری و طلیقه ارشادیه ملک امرتی - بالا آخره حصوله
کان مقدس اخلافزله مثبت دور
مشروطیتک غلبه سیله برار - بومذائع حقوق امت
یکی بروطنه ترتب ابتدی - مطلوب اولان استبدادک
ملتی یکدن بیخالتلی الله کبریمک ایچون ایک فرستدن
استفاده اتمک ایچیکه ایچیکه ماشنک الم بحیره سیله مثبت
ایدی - حریت ملیه دشمنلرینه قارشی سنلرجه خارچدن
ایدیلن مجاهده شهیدی داخله دوام اتمک لازم
کابوردی - شورای امت - بولطلیقه مقدسه ملک ده
ایشانی درعهده ابتدی - اعلان مشروطیتدن براؤ سکره
تاشنده انشاده باشلامی
قارئین جاننک بو ایکنجی صفحه استنده سنجحای
ماتی نه قدر شدله تعقیب اتمش - دعوی حریتی بقدر
فداکارانه مدافعه اتمش اولدین - ۳۱ مارت وقعه
فاجعه می استنده استبداد طرفدارینک براؤ تئین
الیر الماز بو مجاهد حقوق امتک محوری عزم اتمش -
منابعی اوزرینه هجومه اظهار عداوت اتمش اولملری
کوترمکده - بویه شرقی برماشی ایله منتخر اولان
(شورای امت) ک شو عهد دلاری سرتده بوموقع
احراز اتمه می سباز اولمازدی ۵۰ ملک شریه ملک
آکرتنده دوره انقلابده نشر ایلمش اولان خیزلر
انقلابدن سکرده انشاده دوام ایشلردن - دووشومک
استبدادک بیقلمسی - ۳۲ مارتدن سکره آتقی قلباً
بیقلمسی ایله و طلیقه ختام بولش اولدور مشروطیتی -
حریتی تبیل و ترسیم ایچون هوز بك نافع خدمات
ایرازی ممکن دور
ایشته و طلیقه ارشادیه شهیدیده بووایدی دوام
ایلمک اوزره - (شورای امت) بدما برچیده اسوبیه
اوله لوق بوکودن اشتاراً یکدن انشاده باشلاور -
(شورای امت) ماشیده (اتحاد و ترقی) جمعیت

سیاسیات داخلیه

سنلردن بری آفاق وطنی طوبایران ظلام کتیب -
نور حریت طوبایه باره لائش - فقط هر پاره طاعت
و کثافت سرسری جولانه - حتی بر بیوق مدت به
جوق مریض وطنی طوبایر مطلق خالی قالمشدر - ایک
کولده انکار عموم میانی شدله اشغال و تریج ایدن بوسته
و یلمارستان مسائلک بر تشبیه رطلدن سکره اریه
نیاست داخلیه بر جوق شوهر کوشتمش و ترنمانته
اوقدر اسباب و امانته برار بیجلی مساعد بولندی ایچون
برفته بریتان شکی آلان اوتوز برمارت حاکمیتک جمعیت
عزتیمک دلانی و ممرز اردو عزیمک سلطوت شیاعنی ایله
کباب دفع و ازالسدن سکرده اصل حقیق دورمان سراج
و انبساط حلال ایش و بویوک ذریعه لری تعقیب ایدن سکون
طبیعت کی سهای سیاسته سرسری مولایان سحاباره لر
بوسونو طایفه باشلاورق نهایت بر صباع اخیر طو -
مختلدر -
بو بر سفت قلبه ده که هر شی میزدن استیقامت
بر شیده نائل اولماقده مجازات کوردر - ناه
الصلاف ایله برستی بر آرزویم ایدن دورده
تعقیب ایچیکه اولورسه حرف مشروطیته مشهور
وردنکی حیثیت و قدرته قازانماکن موقعیات خارجه من
قبول بلکه دعا زیده اخلا موفقتار اتمین ایچیکر نظام
اولور - دوللرک سیاست داخلیه و خارجه لری مسوت
و صدایکی یکدیگرک اصل و کسندن عیارت اولدین ایچون
هر بر موفقت سیاسته خارجه نظام داخلیه و هر بر
حسن نتیجه قنارن ایدن ثنیتات و اصلاحات داخلیه
سیاست خارجه مک منم و مکمل و دلیل اولور -
زمان سابقده جبری نظاره کیدن اوقفتان میانی
عسرتنک نایب و تکلیله رئیس خباتنک ازالسدن سکره
حکومت مشروطه زهد بر اثر تحرک کورمنسه فنی
منم و تشبیه ازمن و دور زانک لیتولط و ایچیه سیله
یکی غنم قویبی عمومه کوشتمش و مینان دولتک
رنت و حدی کوندن نوایر مشدد - سنلر - بلکه

عزتیمک و استاده نشریاتی ایدی - بعدما بوسنتی ساز
بولتیجی و انحق صاحب امتیازیه محرر لر بشک اشکار
ذایسته ترجمانی ایده سکره - انحق (اتحاد و ترقی)
جمعیت مقدسه سنک تجدید مایزده تعیب ایله یکی آمال
و طنیر و روانه جهل منکرده اخس آماندن - جمله مزده
مشروطیت و حریتک مشتاق - مدافعی - خدمتکاریزه
بنایه علیه غزوه ملک جمعیت نامه هیچ رسمت و کانی -
جدیده هیچ برابله مایه می اولمانه براؤ - خدمت
ایندیکی مقاصده - نه او مقاصدک در - چونکه اولوی
مقصدلرک حصوله جائیشوق هر زمان - هر دقیقه زم -
بر عیانلرک اک قسمی و طلیقه من دور -
(شورای امت) که بعدما ختلق اوله لوق نشری
ایطالیده چیکی و طلیقه ارشادیه نقطه نظرندن مرجع کوردک
ترتیبات جدیدیه سیله - (شورای امت) بوی بر غزوه
در سیاسته خدمات نامه براؤ ایده بیله یکدر - هر نسیم
ارباب قلموزک اک مقصدلری - اک سولتاری طرفدن
پاژش اتی مقاله خصوصیتی حامی بولندقدور که بوسورنجه
هر هفته استشاره ملیه یک بر هیجته توبانی تشکیل ایده یک
دیشکدر - مع هذا وقومات اسوبیه مک ثابت مکمل
بر زبده سی و بوم انشازنک داخلی و خارجه ایچیکه
حوادثه - ختوی اوله سکره -
انتخاب ایشدیکر و زمان بیله سه که (وختور
هوغو) مک فرانسه انقلاب کیری حقیقتدن برتی
تصویر اولدین اترامکارانه دورده سنلرک تعقیبه ایله چیکی
مقصد ارشادکارانه تحسین ایشیرمیور -
ملک صحفه حاضرنا حیثیه (شورای امت) کی
قتائی معتدل - مسلک معین بر غزوه مک - قدر مهم خدمات
ایراز ایده بیله چیکی ختده اضرازه لزوم کورمیز - کال
خواهشده ملنک مقدراته کال انبینه اسوبی (شورای
امت) ک نشریه باشلاوروز - عموم هیئتله مقدس
برده رانک و لوا ناچیز اولدوؤن - قدیم و خالص
دوا خدمتکاری اولدیندن - انشازنک
خدمته مظهر نشین اوله جنجری امید ایچور -
و نهاده لیر

دورده رانک
و نهاده لیر

Bu nedenle sahte imza grubundaki imzaların kabaca ve şeklen gerçek imzalara bir nebze de olsa benzemesi şaşkınlık yaratmamalıdır. Üstelik bu imzaların sahte olduğunun tek göstergesi gerçek imzalar ile sahte imzalar

arasındaki fark değildir. Andonyan belgelerindeki mektuplar coğrafi konum ve kronoloji ilişkisi açısından da sorunludurlar. Şubat ve Mart 1915 tarihinde İstanbuldan Adanaya yollanmış olduğu iddia edilen ve Bahaettin Şakir Bey'e atfedilen iki adet mektup bizi açıklanması imkânsız bir çelişkiye sokmaktadır. Zira Mektupların yollandığı tarihlerde Bahaettin Şakir Bey İstanbulda değil Erzurumdadır. Akşam son dönemde çarpıtılmış Ermeni söyleminin sözcüsü haline gelen Agostaki makalesinde de Bahaettin Şakirin o tarihlerde Erzurumda olduğunu ve Nisan 1915'e kadar İstanbula dönmediğini kabul etmektedir. Ancak mektupların İstanbuldan yollanması hususunu göz ardı ederek belgelerin sahte olduğunu gösteren bu müthiş çelişkiyi görmezden gelmekte ve belgelerin gerçek olduğu yönündeki mesnetsiz iddialarını sürdürmektedir.

Mektuplardaki imzaların detaylı olarak karşılaştırılması ve söz konusu mektupların içerik ve tarih bakımından incelenmesi Andonyan Belgelerinin sahte olduklarını şüpheye mahal vermeyecek bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Akşamın Agostaki makalesi ise her zaman yaptığı gibi kullandığı kaynakları çarpıtarak bir sonuç bir elde etme çabasıyla öteye geçememektedir.

[1] Ömer Engin & Yiğit Alpogan, Review Article: Killing Orders: Talat Pashas Telegrams and the Armenian Genocide. *Review of Armenian Studies*, Issue 37 (2018).

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2025. "BAHAETTİN ŞAKİR'E ATFEDİLEN SAHTE MEKTUPLAR VE TANER AKÇAM'IN KANDIRMACALARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 42. Nisan 30. Erişim Temmuz 03, 2025. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/BAHAETTIN-SAKIR-E-ATFEDILEN-SAHTE-MEKTUPLAR-VE-TANER-AKCAM-IN-KANDIRMACALARI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

